

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Interprovinciaal Overleg **ip^o**

VNG-IPO standpunt

Beleidspakket Schone Lucht voor Europa

Juli 2014

Politieke uitgangspunten

In december 2013 heeft de Europese Commissie haar beleidspakket “Schone Lucht voor Europa” gepresenteerd. Het pakket bestaat uit:

- de Mededeling “Schone Lucht voor Europa”, een strategie voor de komende jaren
- een voorstel voor de herziening van de NEC-richtlijn (nationale emissieplafonds)
- een voorstel inzake emissie-eisen voor middelgrote stookinstallaties

De vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG) is de vertegenwoordiger van de 403 gemeenten in Nederland. Het Interprovinciaal Overleg (IPO) vertegenwoordigt de 12 Nederlandse provincies. In dit gezamenlijke position paper van VNG en IPO wordt ingegaan op de voorstellen van de Europese Commissie.

VNG en IPO delen de zorgen van de Europese Commissie over de luchtkwaliteit in Europa en steunen de ambitie om via nieuw en bestaand bronbeleid en nationale reductieverplichtingen (herziene NEC-richtlijn) de concentraties van schadelijke stoffen de komende jaren terug te dringen.

Volksgesondheid staat centraal

Luchtkwaliteit is de belangrijkste milieugerelateerde oorzaak van voortijdige sterfte in de EU. De Europese Commissie spreekt van 400.000 slachtoffers op jaarbasis, hetgeen grote zorgen baart. Bij het luchtkwaliteitsbeleid en grenswaarden voor verontreinigende stoffen zou daarom de volksgezondheid centraal moeten staan. In dat kader betreuen VNG en IPO dat de voorgestelde maatregelen pas na 2020 effect zullen sorteren. Dit is niet bevorderlijk voor de volksgezondheid en helpt decentrale overheden niet in het tijdig behalen van eisen uit de Richtlijn Luchtkwaliteit.

Ambitieuze bronbeleid is noodzakelijk

VNG en IPO zijn voorstander van het principe dat vervuiling het best aan de bron kan worden aangepakt, op de meest economisch kosteneffectieve manier. In dat kader pleiten VNG en IPO voor ambitieuze nationale reductieverplichtingen en een ambitieus voorstel voor middelgrote stookinstallaties.

Goede afstemming van beleid

Een emissiebeleid met EU grenswaarden kan niet zonder een effectief emissiebeleid met EU-bronmaatregelen. Het ambitieniveau van de verschillende richtlijnen moet daarom zorgvuldig op elkaar worden afgestemd.

Multilevel governance aanpak gewenst

Luchtverontreiniging heeft een lokale, regionale, nationale en grensoverschrijdende dimensie en vereist daarom actie vanuit alle bestuurslagen. Daarom bevelen wij een multilevel governance benadering aan waarbij iedere bestuurslaag haar verantwoordelijkheid neemt en die maatregelen neemt die door die bestuurslaag het beste kunnen worden en moeten worden genomen.

Samenvatting:

- Volksgesondheid als uitgangspunt voor het beleid.
- Stringent Europees bronbeleid en ambitieuze nationale reductieverplichtingen (herziene NEC-richtlijn).
- Goede afstemming van beleid in tijd en ambitie.
- Multilevel governance aanpak gewenst.

Kernboodschappen van VNG en IPO

Mededeling Programma Schone Lucht voor Europa

- VNG en IPO zijn verheugd over de onderkenning door de Europese Commissie van het belang van het luchtkwaliteitsbeleid (plus maatregelen) voor de gezondheidssituatie van de Europese burgers want luchtverontreiniging is de belangrijkste milieugerelateerde oorzaak van voortijdige sterfte in de EU en veroorzaakt tien keer meer overlijdens dan verkeersongevallen, aldus de Commissie.
- VNG en IPO verwelkomen de aanscherping van de nationale verplichtingen (herziene NEC-richtlijn) tussen 2020 en 2030 en extra bronbeleid. Het is echter spijtig dat het resultaat (gezonde lucht voor elke Europeaan) pas op lange termijn zal plaatsvinden. De daling van concentraties zal zich op zijn vroegst pas voordoen vanaf de periode 2020-2025.
- VNG en IPO steunen de gekozen volgorde: eerst bronbeleid en daarna herziening van de Richtlijn Luchtkwaliteit (AAQD). Echter, de voorstellen van de Europese Commissie dragen niet bij aan oplossingen van lokale knelpunten op korte termijn. Dit terwijl veel lokale en regionale overheden nu al in problemen verkeren, mede als gevolg van falend Europees bronbeleid.
- In die zin achten VNG en IPO het niet logisch dat er, bij aantoonbare reële inspanning, inbreukprocedures worden gestart door de Europese Commissie.
- Graag vernemen VNG en IPO wanneer de Commissie van plan is om de AAQD te herzien en onder welke voorwaarden. Op dit moment is niet duidelijk hoe manifest de daling vanuit het bronbeleid moet zijn om over te gaan tot herziening van de AAQD.
- VNG en IPO bepleiten een daadwerkelijke integrale aanpak met aan lucht gerelateerd beleid, zoals stedelijke mobiliteit, industriebeleid en klimaatbeleid.

Herziening NEC-richtlijn

- VNG en IPO steunen de reductieverplichtingen voor 2030, met uitzondering van NMVOS (vluchtige organische stoffen).
- De reductieverplichting voor NMVOS is technisch onhaalbaar en moet worden bijgesteld.
- VNG en IPO pleiten voor bindende tussendoelen voor 2025 ondersteund door voldoende EU bronbeleid.

Bronbeleid

- VNG en IPO steunen het voorstel voor emissiebeperkingen van middelgrote stookinstallaties. Zij pleiten echter voor ambitieuzer doelstellingen, richting de bestaande Nederlandse eisen. Deze strengere Nederlandse eisen moeten voor Nederland gewaarborgd kunnen blijven.
- VNG en IPO steunen de verbeterde testcyclus voor Euro 6 voertuigen. De uitbreiding van de toelatingseisen met een beoordeling van praktijkemissies door een praktijktest, waarbij voertuigen moeten voldoen aan de normen bij typisch stedelijk rijgedrag, is van groot belang voor de verbetering van de luchtkwaliteit in verstedelijkte gebieden.

Niet-wetgevende maatregelen

VNG en IPO pleiten voor:

- steun voor onderzoek en stimulering van alternatieve aandrijftechnieken, zoals plug-in hybride voertuigen, elektrische voertuigen, voertuigen die rijden op waterstof, et cetera.
- anticiperend op (eventuele) herziening van de AAQD, meer onderzoek naar elementair koolstof/roet als mogelijke indicatoren.

Inleiding

Situatie in Nederland: blijvend punt van zorg

Voor Nederland blijft luchtkwaliteit een belangrijk punt van zorg. Nederland voldoet nog niet overal aan de Europese eisen voor fijn stof en voor stikstofdioxide. Binnen het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) zijn maatregelen ingezet om de problemen op te lossen. Voor fijn stof wordt in 2014 een plan van aanpak opgesteld om de periode van overschrijding zo kort mogelijk te houden. Het is de verwachting dat Nederland vanaf 1 januari 2015 (afloop derogatietermijn NO₂) bijna overal voldoet aan de eis van de Europese Commissie voor stikstofdioxide. In een aantal gemeenten en provincies liggen echter hardnekkige knelpunten, die blijvend de aandacht verdienen.

Verantwoordelijkheid gemeenten en provincies

Nederlandse gemeenten en provincies zijn mede verantwoordelijk voor de implementatie van de Europese Richtlijn Luchtkwaliteit. Lokale en regionale maatregelen moeten in combinatie met nationale en Europese bronmaatregelen zorgen voor een noodzakelijke verbetering van de luchtkwaliteit in de Europese Unie. Europees en nationaal bronbeleid draagt bij aan de daling van hoge concentraties op lokaal en regionaal niveau en dus aan het verminderen van de schade voor de volksgezondheid en milieu. Gemeenten en provincies kunnen in aanvulling daarop decentraal beleid maken.

Maatregelen gemeenten en provincies

Nederlandse decentrale overheden investeren in schone lucht. Op provinciaal niveau kan gedacht worden aan mobiliteitsmanagement bij bedrijven, (financiële) stimulering van schonere scheepvaart en schonere brandstoffen voor wegverkeer en het beperken van industriële emissies. Bij gemeenten kan gedacht worden aan milieuzones, het faciliteren van elektrisch rijden, schone brandstoffen voor openbaar vervoer et cetera. De grootste knelpunten doen zich voor in stedelijke gebieden en gebieden met veel intensieve veehouderij. Ook burgers zijn zich in toenemende mate bewust van de schadelijke gevolgen van de luchtverontreinigende stoffen in hun leefomgeving, onder andere door communicatiecampagnes en media-aandacht.

Lokale maatregelen hebben echter slechts beperkt effect. In combinatie met tegenvallend Europees bronbeleid heeft dit de afgelopen jaren geleid tot serieuze implementatieproblemen.

Belang nieuwe voorstellen

De nieuwe voorstellen van de Europese Commissie inzake bronbeleid (middelgrote stookinstallaties) en aanscherping van de nationale reductieverplichtingen (herziening NEC-richtlijn) zijn belangrijke instrumenten om de luchtkwaliteit in heel Europa te verbeteren. Ze zijn van groot belang om de concentraties op decentraal niveau omlaag te brengen en daarmee van belang voor decentrale overheden.

Alvorens in te gaan op de inhoud van de voorstellen, brengen VNG en IPO ook graag de eerdere reacties onder de aandacht, waar dit paper op voortbouwt. Het betreft onder andere een reactie op:

- de herziening van het EU-beleid inzake luchtkwaliteit en emissies (juni 2012)
- het Witboek 'Een duurzame toekomst voor het vervoer: naar een geïntegreerd technologiebeleid en gebruikersvriendelijk systeem' (september 2009)
- het Groenboek 'Een nieuwe stedelijke mobiliteitscultuur' (februari 2008)
- het Groenboek 'Stedelijk vervoer' (april 2007)
- de 'Thematische Strategie stedelijke omgeving' (september 2005)
- VNG-IPO position paper 'Europese aanpak luchtkwaliteit gewenst' (september 2005)
- Thematische Strategie luchtverontreiniging en de Richtlijn Luchtkwaliteit (2005)

1. Mededeling Programma Schone lucht voor Europa

1.1 Uitgangspunten

In de mededeling Programma Schone Lucht voor Europa doet de Europese Commissie een voorstel voor een strategie ten aanzien van het Europese luchtkwaliteitsbeleid tot 2030. Belangrijke onderdelen zijn een aanscherping van de NEC-richtlijn met reductieverplichtingen voor 2030 en enkele voorstellen op het gebied van bronbeleid. Op de specifieke individuele voorstellen zal verderop in dit document worden ingegaan.

1.1.1 Implementatieproblemen

De Europese Commissie geeft aan dat veel lidstaten niet voldoen aan de eisen uit de Richtlijn Luchtkwaliteit. Belangrijke oorzaak is het feit dat Europees bronbeleid, dat moet zorgen voor een aanzienlijke daling in de achtergrondconcentraties, is achtergebleven bij de eisen uit de Richtlijn Luchtkwaliteit. Vooral de voertuigemissies van stikstofoxiden zijn minder gedaald dan beoogd. Decentrale maatregelen zijn belangrijk, maar hebben slechts beperkt effect. De Europese Commissie erkent dat afgelopen jaren teveel verantwoordelijkheid is neergelegd bij decentrale overheden, terwijl het Europees bronbeleid en nationale maatregelen te weinig hebben opgeleverd.

1.1.2 De strategie

Belangrijk uitgangspunt in de strategie is dat ervoor wordt gekozen de Richtlijn Luchtkwaliteit niet op korte termijn te herzien. Tot 2020 wordt ingezet op de naleving van de huidige richtlijn. De gewijzigde NEC-richtlijn en bronbeleid moeten zorgen voor de inzet van een daling van de achtergrondconcentraties. De Richtlijn Luchtkwaliteit zal worden getoetst (met het oog op de eventuele herziening ervan) zodra door de nationale reductieverplichtingen de daling is ingezet bij de achtergrondconcentraties.

1.1.3 Resultaten pas op lange termijn

Aanscherping van het bronbeleid en de nationale emissieplafonds zijn van groot belang bij het terugdringen van de achtergrondconcentraties in steden en regio's. Echter, het is spijtig dat het voorgestelde beleid (gezonde lucht voor elke Europeaan) pas op lange termijn een gunstig effect sorteert. De nationale reductiedoelstellingen zijn opgesteld voor 2030, met tussentijdse doelen voor 2020. Ook het voorgestelde bronbeleid zal op zijn vroegst vanaf 2020 effect sorteren.

1.2 Mismatch tussen immissie- en emissiebeleid

De Europese Commissie kiest meer dan voorheen voor een integrale benadering waarbij bijvoorbeeld ook klimaataspecten worden meegenomen. Voor een effectief luchtkwaliteitsbeleid is het noodzakelijk dat de tijdspaden van het Europese emissie- en immissiebeleid synchroon lopen. Nieuwe ambities met betrekking tot de gewenste luchtkwaliteit (aanscherping van de grenswaarden) moeten realistisch en haalbaar zijn en daarom hand in hand gaan met (bron)maatregelen die effectief de uitstoot in heel Europa verminderen.

De Europese Commissie kiest nu voor een dergelijke koppeling door eerst de NEC-richtlijn te herzien en vooralsnog af te zien van aanscherping van de Richtlijn Luchtkwaliteit. Echter, dit betekent geen extra uitstel van het voldoen aan de huidige grenswaarden. Omdat het zo lang duurt voordat resultaten worden geboekt, bieden de voorstellen de lokale en regionale overheden geen ondersteuning bij het *tijdig* behalen van de doelstellingen uit de huidige Richtlijn Luchtkwaliteit. Dit terwijl veel lokale en regionale overheden nu al in problemen verkeren, mede als gevolg van falend Europees bronbeleid. De voorstellen van de Europese Commissie dragen niet bij aan oplossingen op korte termijn en in die zin is er nog steeds sprake van een mismatch.

Daarom achten VNG en IPO het niet logisch dat er, bij aantoonbare maximale reële inspanning, inbreukprocedures zullen worden gestart door de Europese Commissie.

Standpunten:

- Oproep tot terughoudendheid van de Europese Commissie in het starten van inbreukprocedures bij aantoonbare maximale reële inspanning van een lidstaat.
- Blijvende aandacht voor een integrale aanpak via gerelateerd beleid, zoals stedelijke mobiliteit, industriebeleid en klimaatbeleid.

1.3 De toekomst van de Richtlijn Luchtkwaliteit

1.3.1 Onduidelijkheid over de voorwaarden voor herziening

Het voornemen van de Europese Commissie ten aanzien van de herziening van de Richtlijn Luchtkwaliteit (AAQD) is onduidelijk geformuleerd. De Commissie geeft aan om de richtlijn te toetsen (met het oog op de eventuele herziening ervan) zodra door de nationale reductieverplichtingen de daling is ingezet bij de achtergrondconcentraties. Om de huidige mismatch in emissie en immissiebeleid in de toekomst te voorkomen is het van belang dat wordt aangegeven hoe manifest die daling volgens de Europese Commissie zou moeten zijn om wel of niet over te gaan tot een herziening van de richtlijn.

1.3.2 Uitsluitel PM_{2,5}

De PM_{2,5} grenswaarde in de huidige Richtlijn Luchtkwaliteit (2008/50/EG) is vanaf 2020 indicatief op 20 µg/m³ gezet en zou in 2013 worden herzien. De Europese Commissie geeft geen uitsluitel of de PM_{2,5} grenswaarde voor de 2e fase uit de richtlijn 2008/50/EG vanaf 2020 geldig is. VNG en IPO vragen om duidelijkheid over de PM_{2,5} grenswaarde vanaf 2020.

1.3.3 Onderzoek naar elementair koolstof/roet

VNG en IPO hebben steeds gepleit voor meer onderzoek naar indicatoren die het meest relevant zijn voor de gezondheid van mensen, zoals roet en elementair koolstof. Nu de richtlijn niet wordt herzien is het wel van belang om anticiperend op (eventuele) herziening van de AAQD meer onderzoek te doen naar deze indicatoren. Hierbij is het van belang dat er ten aanzien van deze stoffen meer meetgegevens beschikbaar komen, er uniform wordt gemeten in de lidstaten en dat er naar aanleiding van meetresultaten uitspraken kunnen worden gedaan over de reductie van deze stoffen als gevolg van bronmaatregelen.

Standpunten:

- Geef aan onder welke voorwaarden de AAQD wordt herzien.
- Geef duidelijkheid over de PM_{2,5} grenswaarde vanaf 2020.
- Doe, anticiperend op (eventuele) herziening van de AAQD, meer onderzoek naar elementair koolstof/roet als mogelijke indicatoren.
- Betrek decentrale overheden bij de herziening vroeg in de beleidscyclus.

2. Herziening NEC-richtlijn

VNG en IPO ondersteunen de beleids optie om de luchtkwaliteitsproblemen mede aan te pakken aan de hand van nationale emissieplafonds. Dit sluit immers aan bij de gedachte dat het verbeteren van de luchtkwaliteit ook een grote verantwoordelijkheid van de lidstaten betreft. De implementatie van strengere (lagere) NEC plafonds zal leiden tot verlaging van de achtergrondconcentraties. Dit betekent een enorme steun voor de centrale overheden bij de aanpak van de knelpunten luchtkwaliteit.

De herziening van de nationale emissieplafonds kent twee trajecten. Het plafond vanaf 2020 is gerelateerd aan de ratificatie van een herzien Göteborg Protocol. Dit protocol bevat internationale afspraken over maximale uitstoot van vervuilende stoffen. In de praktijk betekent dit dat er tot 2020 geen aanvullende emissiereducties nodig zijn, omdat dit doel met bestaand beleid wordt bereikt.

Aanscherping van de nationale plafonds vindt wel plaats in 2030. De herziene NEC-richtlijn bevat reductiedoelstellingen voor $PM_{2.5}$, SO_2 , NO_x , NMVOS, NH_3 en CH_4 . Voor de 2030 is het voorstel 70% van de maximaal haalbare reductie.

De Göteborgdoelstellingen zullen niet leiden tot aanscherping van beleid tot 2020. De aanscherping van de nationale emissiereductiedoelstellingen voor 2030 kan als positief worden gezien. Echter, gezien het ambitieniveau is de vraag of dit daadwerkelijk de aanzet gaat zijn voor een aanzienlijke daling die noodzakelijk is om uiteindelijk te kunnen komen tot realistische, maar ambitieuze aanscherping van de emissie-eisen. VNG en IPO achten de voorgestelde reductieverplichtingen voor Nederland haalbaar. Een uitzondering is NMVOS: hiervoor zijn volgens het PBL niet voldoende technische mogelijkheden om de gewenste reductie te realiseren.

Tot slot pleiten VNG en IPO voor tussentijdse bindende doelstellingen voor 2025-doelstellingen om te waarborgen dat lidstaten tijdig beginnen met het terugbrengen van de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen. Voorwaarde hiervoor is dat dit wordt ondersteund met voldoende EU bronbeleid.

Standpunten:

- Steun voor de voorgestelde reductieverplichtingen voor Nederland.
- Uitzondering: de doelstelling voor NMVOS voor 2030. Deze is onhaalbaar en moet worden bijgesteld.
- Stel bindende tussentijdse doelstellingen vast voor 2025 en ondersteun deze met voldoende EU bronbeleid.

3. Bronbeleid

VNG en IPO pleiten al jaren voor de aanpak van de vervuiling aan de bron en voor het principe dat de vervuiler betaalt. In die zin is het zeer welkom dat de Europese Commissie nieuwe bronmaatregelen heeft gepresenteerd en invulling heeft gegeven aan de wens om falend huidig bronbeleid aan te pakken. Tegelijkertijd blijft het ambitieniveau een punt van zorg.

3.1 Betere testcyclus Euro 6 voertuigen

Het Europese bronbeleid ten aanzien van het gemotoriseerde wegverkeer is de afgelopen jaren in hoge mate mislukt. Een van de belangrijkste voorbeelden is de NO₂-uitstoot van zowel lichte (Euro 1 t/m 5) als zware (Euro I t/m V) dieservoertuigen. De praktijkuitstoot bleek veel hoger te liggen dan uit de testcyclus naar voren kwam. (Voor zwaardere voertuigen is inmiddels een verbeterde testprocedure geïmplementeerd.) In dat kader is het verheugend dat de Europese Commissie dit onderkent en passende maatregelen treft voor Euro 6 voertuigen. Een uitbreiding van de toelatingseisen met een beoordeling van praktijkemissies door middel van een daartoe strekkende praktijktest is zeer noodzakelijk, waarbij voertuigen bij uitstek moeten voldoen aan de normen bij typisch stedelijk rijgedrag.

Daarbij moet wel de kanttekening worden geplaatst dat deze testcyclus pas vanaf 2017 verplicht wordt, waarmee de positieve resultaten van dalende emissies zich ook pas op langere termijn zullen voordoen. Indien de resultaten wederom tegen blijken te vallen, verwachten wij passende maatregelen van de Europese Commissie.

De Europese Commissie acht een verdere aanscherping van de emissienormen ná Euro 6 niet nodig om nieuwe doelstellingen voor 2025 en 2030 te verwezenlijken. VNG en IPO kunnen niet beoordelen of dit ook geldt voor verstedelijkte gebieden in Europa, waar luchtkwaliteit nog altijd een groot probleem is. Dat zal te zijner tijd moeten worden gezien.

Standpunten:

- Steun voor de nieuwe praktijktest voor Euro 6 voertuigen, gericht op de daadwerkelijke praktijkuitstoot.

3.2 Emissie-eisen middelgrote stookinstallaties

Het is verheugend dat bij eerder gebrek aan Europese regelgeving er een voorstel is gedaan voor emissiebeperkingen van middelgrote stookinstallaties.

De emissie-eisen zijn echter weinig ambitieus. VNG en IPO pleiten voor een hoger ambitieniveau, vergelijkbaar met het Nederlandse niveau. De huidige Nederlandse eisen moeten in ieder geval voor Nederland gewaarborgd kunnen blijven.

Daarnaast constateren VNG en IPO dat industriële installaties vaak buiten de stedelijke centra staan, terwijl zich juist in de binnensteden de meeste gezondheidsgerelateerde knelpunten bevinden: gunstige resultaten mogen in de stedelijke gebieden dus niet worden overschat.

Vanuit het principe van proportionaliteit moet er goed worden gekeken naar administratieve lasten voor bedrijven en overheden. Dat geldt met name voor de registratieplicht voor de kleinste categorie installaties.

Standpunten:

- De emissie-eisen voor middelgrote stookinstallaties zouden naar het niveau moeten van de huidige Nederlandse eisen.
- Vooral voor kleine installaties moet vanuit proportionaliteitsoogpunt rekening worden gehouden met de administratieve lasten van registratie en rapportage.

3.3 Bestrijding van de ammoniakemissies in de landbouw

Het voorstel voor de nieuwe NEC-richtlijn beoogt een ammoniakreductie van 27% tot 2030. VNG en IPO beschouwen dit als positief. Ook de concrete maatregelen die de Europese Commissie voorstelt om op te nemen in de nationale programma's voor de beheersing van luchtverontreiniging indien knelpunten blijven bestaan, kunnen als positief worden gezien.

3.4 Bestaand beleid

De Europese Commissie verwijst in haar strategie ook naar reeds bestaande regelgeving die zal bijdragen aan het verder verlagen van de luchtverontreiniging.

3.4.1. De richtlijn ecologisch ontwerp

Dit is een richtlijn waarmee de emissies van woningverwarming worden aangepakt. VNG en IPO pleiten voor ambitieus bronbeleid vanuit de richtlijn ecologisch ontwerp.

3.4.2. De Richtlijn Industriële Emissies

De Richtlijn Industriële Emissies geeft marges aan voor de uitstoot van installaties volgens de best beschikbare technieken. VNG en IPO pleiten voor ambitieuze technische referentiedocumenten (BREF's) die regelmatig worden herzien, om ook in de toekomst met de best beschikbare technieken te kunnen werken. Daarbij is het van belang dat bij een aanpassing zowel de ondergrens als ook de bovengrens van de emissiemarge wordt aangepast. Op dit moment wordt de bovengrens van de emissiemarges die zijn opgenomen in de BREF's vaak gehandhaafd, waardoor het voor het bevoegd gezag moeilijk is strengere emissie-eisen te stellen aan de industrie.

3.4.3. Herziening van de richtlijn inzake niet voor de weg bestemde mobiele machines

VNG en IPO pleiten voor aanscherping van de emissie-eisen van andere mobiele bronnen. De hieronder vallende binnenvaart, maar ook mobiele machines gebruikt door de bouwsector en de industrie leveren een aanzienlijke bijdrage aan de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen. VNG en IPO roepen op tot bronmaatregelen ter reductie van uitstoot van deeltjes en NO_x.

3.4.4. Emissies uit de zeescheepvaart

Emissies uit de (internationale) scheepvaart sorteren effect op de luchtkwaliteit aan land. Er zijn al enkele maatregelen genomen om het zwavelgehalte van scheepsbrandstoffen te reduceren. VNG en IPO pleiten voor verdere aanscherping van emissie-eisen in IMO verband.

Standpunten:

- Blijvend aandacht voor ambitieus bronbeleid, o.a. via regelmatige herziening van de BREF's.
- Bij de BREF's is het in het geval van industriële emissies belangrijk dat zowel de onder- als de bovengrens van emissiemarge wordt aangepast.
- Oproep tot aanscherping van emissie-eisen van andere mobiele bronnen.

4. Niet-wetgevende maatregelen: bevorderen van onderzoek en innovatie

IPO en VNG vinden het belangrijk op te roepen tot meer onderzoek en innovatie. Dit wordt toegelicht in onderstaande standpunten.

Standpunten:

- Steun voor onderzoek en stimulering van alternatieve aandrijftechnieken, zoals plug-in hybride voertuigen, elektrische voertuigen, voertuigen die rijden op groen gas of waterstof, et cetera.
- Doe, anticiperend op (eventuele) herziening van de AAQD, meer onderzoek naar elementair koolstof/roet als mogelijke indicatoren.

CONTACT

IPO

Het Interprovinciaal Overleg (IPO) is de koepelorganisatie van de 12 Nederlandse provincies. Het IPO heeft in Brussel een ambtelijke voorpost: het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP). Vanuit het Huis van de Nederlandse Provincies worden bij de Europese instellingen in Brussel zowel de afzonderlijke als de gezamenlijke belangen van de provincies behartigd. Het IPO is lid van de Europese koepel, de Council of European Municipalities and Regions (CEMR).

Interprovinciaal Overleg

Postbus 16107
2500 BC Den Haag
Tel: +31 (0)70 8881212
www.ipo.nl

Contactpersonen:

Beate Arends
Provincie Zuid Holland
b.arends@pzh.nl

Marjon Plantinga
Provincie Utrecht
Marjon.Plantinga@provincie-utrecht.nl

VNG

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de koepelorganisatie van de Nederlandse gemeenten. De VNG heeft in Brussel een ambtelijke voorpost. Daarnaast werkt de VNG samen met veel andere organisaties en is lid van o.a. de Europese koepel van verenigingen, de Council of European Municipalities and Regions (CEMR) en de internationale koepel United Cities and Local Governments (UCLG).

Vereniging van Nederlandse gemeenten
Postbus 30435
2500 GK Den Haag
Tel. +31 (0)70 3738200
www.vng.nl

Contactpersonen:

Harry van Bergen
Gemeente Amsterdam
H.van.Bergen@amsterdam.nl

Kim van Berlo
Directie Europa
kim.vanberlo@vng.nl

